

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

13 decembre st. v.

25 decembre st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 50.

ANUL XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Jupân Rănică Vulpoiul.

Basm pentru copii, localizat.

fost odată

Ca nici odată;

Dacă n'ar fi,

Nu s'ar povesti;

pe vremea când chiar și dobitocele ajungeau să se facă domni și boeri aici pe pământ, ... a fost un puui de leu, mândru și frumos, carele, fiind el din viță de domni, fiarele și lighioanele îl aleseră pe dânsul ca să fie peste ele mai mare și de aceea îi și dăseră Leonilă împărat.

Aflând înse Leonilă împărat, că dobitocele nu trăiesc în bună pace unele cu altele și că cele mai tari jefuiesc pe cele mai slabe, fără măcar să ceară voie dela dânsul, el hotărî într'o zi să adune la sfat pe toți supușii sei, ca să le dea de șcire cumcă voieșce cu tot dinadinsul ca lucrurile să mērgă într'altfel pe viitor. De aceea, îndată trāmise peste tot locul porunci strașnice ca, îndată acum înainte să aibă a trăi în cea mai bună înțelegere și ca să nu mai fie voie a se face cuiva vre o nedreptate, fără de șcirea și de invoirea împărăției. Totdeodată, porunci să se chame la curtea domnēscă tot nēm̄ul dobitoceșc. Atunci veniră din tōte părțile, păsēri, lighiōne și fiare, animale de tot felul, care mai mari, care mai mici și tōte se inchinară împăratului și îi mulțămiră din bāerile inimei pentru porunca înțeleptă ce dedese. Dar pe când tōte căpeteniile dobitoceșci se adunase la curtea împărătescă ca să ție sfat, de odată se lăți vestea cumcă unul numai dintre fruntași lipsiă și că acela cu nici un preț nu voieșce să vină. Acesta eră chiar Jupân Rănică Vulpoiul, lighiōnă viclenă și pri-cepută. Lesne înțeleseră toți pentru ce nu cutetă să-și arate fața dinaintea împăratului; căci pretotzideni erau cunoscute multele mișelii ce el făcuse, călcând și puind pe tot minutul la uitare poruncile date de stăpânire. Și adevērul eră, că tōte dobitocele veniseră cu câte o plângere împotriva lui, afară numai de buna lui rudă, vătaful Bursucel.

Mai întâiu eși cu jalbă, vornicul Lupu Falcă-Lată, cerēnd să i se facă dreptate pentru tōte necuviințele cu care Jupân Rănică Vulpoiul îndrăsnise a se purtă cătră soția și cătră copiii dsale. Apoi se arătă cu plângere tot împotriva lui, aprodul Potaie Dulēu și medelnicerul Urechilă Iepuraș; dar cel care din toți sbieră mai tare și mai fără de șir eră chiar Ma-

gărilă vechilul, pe care îl alesese de avocat dobitocele cele mai puține la minte. Indată inse ce toți aceștia își sfērșiră pările și jeluirile lor, vătaful Bursucel, ca o rudă bună, începū să apere cu vorba pe verișorul seu Vulpoiul și p'aci p'aci eră să-l saape de ori ce osindă, când de odată se răpeși în mijlocul adunării, cu penile și cu crēsta sbērlite, vestitul logofēt Cucurigu Cocoș, carele, în gura mare, declară tuturor că Jupânul Rănică i-a fost ucis pe pruncii și pe pruncele dsale: — »Impărate! — strigă bietul »Cucurigu — fă dreptate celui mai nefericit dintre »Cocoși. Cōcōna Cloșcă, soția mea, scoese o spruză, »o mândrēce de pușori și cu toții împreună trăiam »noi norociți, sub paza cātorva dulei din cei mai »voinic. Dar într'o zi, mișelul acela de Rănică veni »în bătătură la noi, îmbrăcat cu o rasă călugărescă »și prefăcēndu-se că înveță pe dinafară porunca Mă- »riegi-Tale, ca s'o aibă în veci aminte. Noi, biet, ne-am »gēndu-ne de dânsul, ci am urmat colindă rāsipiți a »lungul gardului, ba chiar și de a rătăci prin bălării, »departe de paznicii noștri. Atunci, vai! viclenul, in- »dată ce ne simți fără de apărare, dete năvală prin- »tre sērmanii pușorii mei și pe căți dintr'ēnșii apucă, »pe toți i sugrumă. Etă, priveșce: puica mea cea mai »iubită zace aci mōrtă dinaintea Măriei-Tale și eu, »mărite împărate, cu lacrimile în ochi cer să mi să »facă dreptate!«

Leonilă împărat se supēră fōrte și se intristă adânc de acestea; deci nu voi să mai dea creșēmēt spuselor și apesărilor vătafului Bursucel. Indată porni pe banul Martin Ursul, unul din cei mai de frunte boeri ai curții, pentru ca, cu voie fără voie, să-i aducă pe vinovatul Rănică. Acesta inse, ocolind primējdia, făcū bună primire banului Ursul și-i făgădui că va merge cu dânsul; dar mai nainte de plecare îl pofti ca să-i arate un loc unde el đicea că se pot găsi multe faguri de miere, de cele ce plac așă de mult urșilor. Când ajunseră inse la un loc cunoscut de Rănică, el dete brānci Ursului și acesta căđu, biet, cu piciorul prins într'o cursă; ér Vulpoiul fugi p'aci-ți-e drumul, riđēnd cu hohote și strigând mereu:

— Jōcă bine, moș Martine

Să-ți dau miere de albine.

Abiă scāpă sērmanul Urs din cursă, lāsând în mānile sātenilor vecini, cari umblau să-l ucidă de bătăi, jumētate blana de pe dânsul și mai ales cōda intrēgă. Veđi de aceea nici nu mai are ursul cōdă! Așă jumulit, betēg și rușinat, el se întōrse inapoi la curtea lui Leonilă.

Impăratul, mâniaș tare, trâmise atunci pe postelnicul Motan Cotoiul, carele eră vestit prin iscusința lui, cu poruncă să aducă cu ori ce preț pe Rănică; dar nici p'acesta nu-l lăsa Vulpoiul nepăcălit. El îl tot mână cu vorba, îl laudă că e vânătorul cel mai minunat și puindu-i mândria în joc, îl îndemnă în sfârșit să se cerce a vena șoreci și chițcani într'un ambar intunecos, unde șcicia bine că sânt intinse lațuri pentru ca să se prință într'ensele dihorii și alte lighiōne stricaciōse. Bietul Motan, picând și el în capcană, miorlăia de durere și de frică din lăuntru; ăr Rănică, bătend cu laba în părății ambarului, i strigă de afară rișend:

— Tpruț, pisică! Tpruț motan!
Prins-ai șorec or chițcan?

Postelnicul Cotoiu mână și el o bătaie bună ca vĕru-seu banul Ursul și se întorse la curte, plouat ca vai de dĕnsul și cu cōda între piciorē. Atunci, toți într'o unire, osindiră la mōrte pe jupân Rănică Vulpoiul, pentru că nu ținuse în sēmă poruncile împărătești și își bătuse joc de trâmșii stăpânirii.

Cu tōte acestea, vātaful Bursucel tot se mai rugă să se facă rudei sale și o a treia chiāmare și se însărcinā chiar dĕnsul a-l aduce. Cānd Vulpoiul vĕdū viind pe credinciosul seu prietin Bursucel și înțesele dela dĕnsul că nu mai este loc de joc, se gândi și el că ar fi mai bine să se ducă însuș la împărăție. Dar cu cât mai mult se apropiā de curte, cu atât i se făcea mai multă grijă, vĕdend mai ales cum se grāmădiā glōta ca să-l vĕdā trecend. Cu tōte acestea, Rănică merse de se inchinā smerit și cu supunere la împăratul, carele nici gând n'avea să-i dea ertare. El povesti fōrte lāmurit neajunsurile ce pătise la dĕnsul banul Martin și postelnicul Motan și se arătā gata a răbdā ori ce asprime a sōrtei. Atunci părătorii lui eșirā la luminā, avēnd în capul lor tot pe vestitul vechil Măgărilă; dar ei erau așā de numeroși, avocatul sbierā așā de urit și Rănică se apĕrā cu așā multă iscusință, încāt mulți din adunare începurā a dorī să-l vĕdā scāpat. Inse tocmāi atunci se deterā pe fața cele mai grōznice mișelii ale lui și judecātorii, toți într'o unire, îl osindirā ca vinovat bun de spĕndurātōre. Indatā atunci, rudele lui tōte părăsirā curtea și împăratului nu-i părū bine de acēsta, căci acele rude și rebedenii erau multe la numer și tot dobitōce cu putere și cu dare de mână. Boierii Lupu Falcă-Latā, Martin Ursul și Motan Cotoiul, đeu, nu prĕ șciau cum o vor scōte la căpĕtĕiu cu indeplinirea pedepsei; ăr Rănică, simțind tōte acestea greutăți, își bătea joc pe ascuns de dĕnșii și începuse a se chibzui cum să facā ca să scape nevătāmat. Cānd i se puse ștrĕngul de gāt ca să-l spĕndure, el se rugā să fie îngāduit a-și mărturisī în fața lumii pĕcatele, mai nainte de a murī. I se dete voie; și el, numai atātā așteptā. Dupā ce povesti nemerniciile tinerețelor sale, prin cuvinte meșteșugite, dete să înțelĕgā că, în viĕța lui, furase o mare comōrā de bani și de scule, cu scop de a opri și de a nimici un complot ce se urđise împotriva lui Leonilā împĕrat. Auđind aceste cuvinte, împĕrătĕsa prinse o mare dorință de a șci cum și ce fel se petrecuse lucrurile și ea induplecā pe soțul seu ca să dea voie lui Rănică să spuie tōte mai pe larg. Acesta, prefăcĕndu-se că ar fi adānc pĕtruns de muștrare și de grije, istorisi indatā o lungā poveste despre un complot care s'ar fi urđit mai de mult între banul Martin Ursul, vornicul Lupu Falcă-Latā și postelnicul Motan Cotoiul ca să dea jos de pe tron pe Leonilā împĕrat și se ridice pe Martin Ursul la scaunul dōmniei. Ca să nu lase nici o bānuielā asupra adevĕrului scor-nirilor sale, el amestecā în acel inchipuit complot pe

repositul tatāl seu, care murise de mult și chiar pe prietenul și ruda lui, vātaful Bursucel. De pe spusele lui, tōtā acea urđelā erā întemeiatā pe o bogatā comōrā de bani, cu care rĕsvrātitorii aveau de gând să cumpere pe ostașii, pe paznicii și pe slujitorii împĕratului; ăr el, Rănică, furānd acea comōrā și ascunđend-o, scāpase đilele lui Leonilā împĕrat.

Aflānd acum mai intĕiu despre tōte acestea, împĕratul și împĕrătĕsa începurā a cam dorī să capete pe sĕma lor acea vestitā comōrā și cercetarā pe Rănică despre locul unde ea se aflā ascunsā; dar Vulpoiul șiret gāsi atunci vremea numai bună ca să între la tocmelā asupra iertării sale. Impĕratul cam sta la indoielā; dar împĕrătĕsa cerū cu tot dinadinsul ca jupân Rănică să fie iertat. Acesta spuse atunci că comōra se aflā pititā în prĕjma unei fāntāni, în mijlocul unei pāduri, departe, fōrte departe; ăr, fiind că împĕratul nu prĕ voiā să dea cređemĕnt la o istorie așā de neauđitā, Vulpoiul chiemā drept dovadā, pe bietul medelnicerul Urechilā Iepuraș, carele tremurā de frică, spre a mărturisī și el decā nu e adevĕrat că se aflā departe, fōrte departe, o pādure, intocmai astfel dupā cum el đisese.

Ciudat lucru se pare, dar împĕratul se mulțāmi cu acēstā mărturie. El bucuros ar fi mers însuș cu Rănică până la acea pādure, dar Vulpoiul, rumĕgānd în mintea lui alte nesdrāvĕnii, îl rugā să-i dea voie a se duce mai intĕiu la o mânăstire, de precum se legase cu sufletul, ca să se rōge pentru iertarea pĕcatelor sale. Impĕratul nu făcū nici o împotrivire. Pe banul Martin și pe vornicul Falcă-Latā i bāgā la inchisōre; ăr kir Behehe Berbecilā, care erā și țircovnicul palatului, citi lui Rănică o molitvā ca să-i fie drumul norocos. Se luā tot atunci horārire ca tōtā curtea împĕrătĕscā să-l aștepte în cale, nu departe de locul unde avea să mĕrgā și astfel el se porni. Dar ca să nu-i fie urit singur la drum, el rugā pe Behehe Berbecilā și pe medelnicerul Iepuraș ca să-l însoțĕscā amĕndoi măcar o bucatā.

Cānd se vĕdū aprōpe de casā, făcū ce făcū și despărți pe tovarășii lui, unul de altul și indatā inghesui pe bietul Iepuraș, la o srimtōre și-i suci gātul. Apucase, el și ai lui, de și māncase carnea sĕrmanului dobitoc, cānd sosi Berbecilā ca să caute pe soțul seu de drum. Rănică i spuse că medelnicerul Urechilā, simțindu-se cam ostenit, se inchisese într'un cuptor ca să dōrmā mai liniștit, dar tot deodatā el adāogi: — Șcii, frate Berbecilā, că trebuie indatā să pleci inapoi ca să duci împĕratului o scrisōre fōrte însemnatā, din care negreșit că și dniei tale țe se vor trage mari folōse și vei căpĕtā multā trecere pe lângā împĕratul, decā i vei duce cāt mai curĕnd darurile care sūnt în acēstā desagā.

Cum auđi una ca asta, gugumanul de Behehe începū a săltā și a se gudurā de bucurie, pe cānd Vulpoiul cu Vulpōica și cu Vulpșorii lor ședeau lungi pe pat și se uitau cu mirare la dĕnsul cāt de poznaș jucā el de veselie. Rănică i atĕrnā atunci de gāt o desagā, în care el ghiemuise pielea Iepurașului jupuit și māncat și i făcū vĕnt să plece.

Puteți să ve inchipuiți ce supĕrare cuprinse pe împĕrat cānd deschidĕnd desaga cea cu șcirile și cu darurile, în loc de acestea, picā dintr'ĕnsa pielea sĕrmanului Urechilā! Atunci pricepū, că chiar și pe dĕnsul îl înșelase mișelul de Rănică. Banului Martin și vornicului Falcă-Latā le dete drumul dela inchisōre, ăr pe kir Behehe, împĕratul, ne mai voind să-l vĕdā în ochi, îl lāsā pe sĕma Lupului ca dĕnsul să-l procopsĕscā cum va șci și să-i gāsĕscā lĕc la tōte neajunsurile cāte suferise. De atunci s'a și făcut ruptōre ca berbecii și oile să fie jātuite de lupi. Dar nici cu atāta nu se mulțāmi împĕratul, ci dete o sĕrbare

mare, numai pentru ca să aducă wangăiere lui Falcă-Lată și lui Martin Ursul, pe cari i nedreptățise. Tocmai în mijlocul veselilor acelei sărbători, sosiră și alte știri despre mișelii mai prospete ale jupânului Rănică Vulpoiul. Măniindu-se atunci împăratul peste măsură hotărî, să trîmiță totă ordia sa ca să prăpădească cu totul pe acel îndrăsnit înșelător. Dar vătaful Bursucel, tot mereu credincios verișorului seu, se grăbi a-i da de știre și-l îndemnă ca să vie cât mai neîntârziat la curte și să răspundă însuși la învinovățirile ce i se aduceau. El se induplecă și veni.

Bursucel se duse la împărat ca să-l rîde să primescă pe ruda sa, jupânul Rănică: ér acesta, când se vîdú dinaintea lui Leonilă, se apropie cu îndrăsnelă de tron și dete în genuchi, în fața tuturor lighionelor adunate. Împăratul, cu glas aspru, i impută că ar fi ucis mișeleșce pe sluga lui cea credincioasă medelnicerul Iepuraș și că el a pricinuit mórtea țircovnicului seu kir Behehe, carele cântă așa frumos în strană. La acestea, Rănică cu fățarnice cuvinte, se prefăcú pare că ar fi adânc măhnit de cele ce s'au întemplat; dar tot deodată, el arătă o mare mirare de câte audia și stăruí fără de rușine a dice că Berbecilă, ér nu el, a ucis pe iepuraș ca să ia dela dînsul niște bogate daruri pe care chiar el, Rănică, le dase credinciosului medelnicer ca să le ducă mai iute Măriei Sale. Dar împăratului i se făcú acru cu atâtea incurcături, neșciind cé să mai alegă din așa multe minciuni și de multă supărare se sculă și plecá la vînatóre, lăsând pe boerii sei să facă cum vor și ei.

Rănică inse nu-ș pierdú cumpétul și pe loc i dete în gând să cérá ajutor dela o vechie prietină a lui, bētrana jupánésă Albina, care erá de casă la împăratésa, i făcea dulceturi și i descântá de deochiu. Dînsa puse pe fiecare di la împăratésa câte o vorbă bună pentru Rănică, astfel încat nu i se făcú nici un reu. Mai pe urmă ea se ispití a aduce aminte despre sculele pe care Vulpoiul dicea că le ascusese, le laudá precum se pricepú mai bine și incredință pe stăpânú-sa că Rănică singur ar fi în stare să le găsescă și să i le aducă, decă i s'ar da drumul dela închisóre. Pe de altă parte, jupân Vulpoiul mijloci ca să se șoptescă la urechia împăratului despre multele slujbe pe care le făcuse statului repositat tatá-seu, pe când trăia; mai pe urmă el cerú ca cei ce l'au pârát să dea cel puțin doveđi și în sfērșit, ca să curme mai iute tóte greutățile, propuse ca neînțelegerea între dînsul și dușmanii lui, să se stîngă printr'o luptă dréptă. Pe vremea de atunci erá obicei și lege ca orice sfadă, orice cértă și orice judecată să se spargá cu bătăie: părțile protivnice se apucáu la trântá și care din doi biruía, acelaia i remănea tóte dreptățile.

Propunerea lui jupân Rănică se ținú în sémá și vornicul Falcă-Lată cerú numai decát ca el și nu altul, să intre în luptă cu Vulpoiul. Acesta inse, șciind bine că Lupul e mai vērto la vînă decát dînsul, se cam codiá și căutá prilej să scape; dar tóte furé de prisos, căci Lupul erá fórte înderjít din pricina tuturor reutăților pe care Rănică cu drept și cu nedrept le aruncase asupra lui. Se hotărî dar lupta fără de cruțare și se alese ca, loc de bătăie țarcul rotund al țirlei împărateșci.

A doua di, după ce trase un somn bun tótá nóptea și mănca ca un voinic diminéta, Rănică intrá în cercul luptei cu pérul de pe dînsul lins și prelins, cu trupul uns peste tot cu uleu. Așa il invétase jupánésă Albina, care se pricepea la tot felul de farmece bábeșci; ba ea i făcuse și descáncece ca să pótá biruí pe dușmanul seu. Lupul și Vulpoiul se puserá drept în față unul cu altul; ér tóte celelalte do-

bitóce, dela împărat până la pŭrcálab și dela vládică până la opincă, stau ránduite giur impregiurul țarcului și priviau cu ochii stielți la lupta voinicilor. Vulpoiul incepú indată să-și invértescă códa cea stu-fósă, ca o apărátóre și prefácendu-se că vré să fugá, aruncá cu țerină în ochii Lupului, de-i luá vederile; indată sári iute pe dînsul și se cercá din tóte respu-terile ca să-l sfășie și să-l sugrume. Dar vornicul Falcă-Lată, opintindu-se și dînsul, printr'o sucelá pu-ternicá, culcă jos pe Rănică, il propti sub picióre și își infipse colții în laba lui. Vulpoiul inse nu-ș pierdú sárita intr'o primejdie așa de mare, ci intorcéndu-ș pe furiș ochii în partea staulului, unde se închisese pentru acea di, turma de oi a împăratului, incepú să strige: — »Sái, jupân vornice, c'au scápat mieii din staul și-i mánancă cánií!« — Lupul lacom și prost se rá-peți să apuce și el un cãrlan; dar în vremea acésta, Vulpoiul sprinten i sári în chică și-l doborí jos. L'ar fi ucis pe loc decă însuș Leonilă împărat nu i-ar fi diș să-l ierte cu diile.

Din minutul acesta jupân Rănică Vulpoiul re-mase tare și mare și fără de vătámare. Împăratul puse de-l îmbracă cu caltan de catifea roșie imblánit și il făcú mare vistier. Toți de tóte părțile venirá de se inchinará la dînsul cu smerenie și supunere, ba ancă și la cocóna vulpóica și la coconașii vulpișori, care sosirá indată la cúrtea împăratésca.

Trecú astfel cât trecú; dar fiind că náravul din fire nu are lecuire, jupân Rănică Vulpoiul nu se lăsá de máncațorii și de viclesuguri, nici când ajunse om de frunte. Mișeliile lui se deterá din nou pe față; dar în rëndul acesta, nu-l ajutá nici un meșteșug, ci fu silit să fugá și dela curtea împăratésca și dela casa lui; hoinar și pribég, el de atunci înainte își petrecú viéta furișindu-se prin tufe și prin vizuini, huiduit și batjocorit de toți, până ce intr'o di, umblând, după náravul seu cel vechiu, să se vîre într'un coteș cu găini, copoi din bătăturá il urmará, il zárirá, il luará în góná prin pădure, il prinserá și-l făcurá mici-fērámici. Să-i fie țérina ușorá!

Incălecai p'o códá de vulpe
Și spusei cui vru s'asculte
basmul lui Rănică Vulpoiul
pe care l'a repus copoiul.

București, 1875.

A. I. Odobescu.

Melancolie.

Mécuri pe rënd sbor, cum sbor clipe din viéta,
Stoluri de dor cad în pustiu și tristétéa;
Frunzele plâng, viscolul geme prin ele,
Munții tresar, váile picá în gele.

Diua de ađi duce din viéta o clipá
Și-n urma ei gol și pustiu și mimicá
Va resári, . . . diua de máne mi-e silá,
Tot inzádar. . . Nu mai sânt inimi cu milá!

Tremurá 'ncet bulbii sub trista pleópá,
Și-n giurul meu totul cobeșce a grópá, . . .
Visuri se stîng colo la marginea zării,
Farmeci și dor, tóte se dau ađi uitării.

Sfinte-amintiri cernu-se 'n crerul meu rece,
Ș-apoi se duc vécuri de dor să inece;
Dulce un cânt suná din buciumul sėrii,
Pe urma lui crescénd aripa 'ntristării.

Stoluri de drag ardu-se 'n flacări de cêră. . .
Gândului meu, vreu să-i pun astăzi hotară ;
Ce să-l mai las, palid in nopți de durere,
A mai sbură după cum înima cere ?

Nu ! căci basm vechiu este viêta-mi de-acuma,
Florile ei tôte le-acopere bruma
Și m'am făcut ca pelicanu 'n pustie ;
Tôte-au murit, numai durerea e vie !

Traian H. Pop.

Baba Hira.

— Novelă. —

(Urmare.)

— Doua ȃi, pe la miêdi, Sandru Pochniă vecin cu ei la vie, venise s'aducă un butoiu cu vin pe care-l vënduse lui Mușat cârciumarul din Glodeni ; pe când îl descărcă, el povestîă ômenilor cum își dase sfêrșitul pe mânilor logofêtul Neculăița.

— Vai de capul nostru ce am tras până a murit, ȃcea dênșul, căci eram numai eu cu frate-seu Vasile și cu biêtă Voica Pătrașcului, care venise din întêmplare să ia niște câlți de 'ndrugat. Nu putea, mîi fraților, să môră omul de foc ce avea la inimă. A povestit lui Vasile tôte faptele Hirei și a lăsat, cu limbă de môrte, să nu o chieame la inmormântare, êr pe dată ce l-o ingropă s'o isgonescă din casă. Mi-e grôză de ce am audît : a blăstemat-o până a 'nchis ochii și în bôla lui plângea cu obidă când ș-aducea aminte de cele ce pătîmise despre partea Hirei. Mare ciudă a avut sêrmanul d'a fugit el din casă, de pe cãpêtiul lui, ș-a trăit atâta sumă de vreme ca un cuc fără să aibă măcar cine să-i dea o bâr-dacă de apă.

Abiă sfêrșise Sandu vorba și s'audi strigând :

— Hei nea Mușate, ia mai dă-mi o jumăat de vadră, că la noi se ține paază într'una : tórănă primarul in el ca 'n butie, êr logofêtusa Hira e bêtă topită.

— Bună ȃiua, nea Sandule ; când ai venit din deal ? ce mai veste pe la logofêtul ; s'a făcut mai bine ?

— Ia acuma Tănăsiică neică, ce e chef la voi ai ? Me 'ntrebi de logofêtul, nu mai aveți grige de el băete, că astăzi ș-a luat remas bun dela toți și s'a dus pe lumea cealaltă.

— Ce spui mîi nea Sandule, adevêrat să fie ?

— Cum me veți și te vêd, neicuțule.

— Tii seracul logofêtul, reu îmi pare de el, că ce om blajin eră și bun ca pânea caldă.

— Așă vericule, cum îți spusei : aȃi când se crepă de ȃiua, muri pe mânilor nôtore.

— Tiu la naiba 'ncolo și acas la noi, cântă lăutarii, me duc să-i gonesc. Hira pré o face de ie.

*

— Simț că se 'nvêrt . . . teșce loc . . . cul cu mine, hei primare unde ȃi-s ochii ? traage ciôră din viôră c'am foc la inimioră, ȃi ȃii mîi ȃii.

Când intră Tănase și le aduse veste despre môrtea logofêtului, Zanhira cu pêrul vilvoiu jucă fără grije in mijlocul casei.

Cum ațlară, toți cei ce erau de față, se 'ngroziră ; in tăcere incepură a eși din casă cu incetșorul unul câte unul, êr Hira răgușită d'atâtea țipete se 'ntôrse spre Tănase îngânând : Viin adu viin, voi să me imbêt, nu a murit, miinți, n'a murit, lasă primarul să trăiescă !

Voind apoi să iêsă și dênșu după cei ce plecase, căȃu ca môrta pe lavița din tindă.

*

E serbătore, satul resună de clopote, trecuse vremea leturghiei, eșise lumea dela biserică și clopotul s'audiă mereu.

In tăcerea cea mai adâncă, preotul satului ducea la locuința de veci pe logofêtul Neculăița. Din când in când printre mulțime s'audiă câte un oftat : »Frățiore, amăritul meu frățior ! « eră Vasile care, de când frate-seu i povestise că môrde din pricina Zanhirei, el se topise de 'ntristare. Trecând pe la locuința lui, pe Vasile îl inecă plânsul : »Neică, neică, uite-ȃi casa din care ai fugit, neică uite-o. « Preoții îngânând de câteva ori pe »aleluia, « făcură semn ciocilor să pornescă cu mortul înainte . . .

Hira nu se mai ridicase din locul de unde căduse in nesimțire ; pe când pe logofêtul îl ducea la grôpă, ea sforăiă adormită pe prispă afară. Mai d'apoi razele sôrelui căȃnd drept asupra ei, se încinse hainele, pe dênșu, deșteptându-se, se șterse la ochi ; se ridică de pe lavița, căscă, se 'ntinse și bolborosi câteva cuvinte nențelese.

De vr'o câteva minute Vasile sosind se uită la dênșu ; venise hotărit s'o facă bucățele ; noroc inse că o găsi adormită ; când se deșteptă, atăt eră de schimbata și de firavă la față, că nu cuteză să-i ȃică nici cel mai mic cuvênt aspru. Nu șciea că beutura o adusese in astfel de hal, ci credea că muștrarea cugetului o posomorise într'atata.

Abiă după ôre-care timp el, cu multă sfielă, cu multă blândete, incepu să intre in vorbă cu dênșu, nevoit a-i spune după ȃisa frate-seu, să-și ia tot ce este al ei, să plece din casă căci, așă a lăsat el cu sufletul.

Turlacă, cu capul greu de beatură și de neodihnă, nici nu pricepu d'ocamdată cele ce-i spunea cumnatu-seu ; la vorbele lui, se ridică impleticindu-se, își luă borfele și plecă pe pörtă. Pe Vasile îl muștră cugetul de ceea ce făcuse, inse nu îndrăznise să calce dorința reposatului. De-ar fi șciut el inse cum stau lucrurile, nu s'ar fi indoit cătuș de puțin despre ȃisele logofêtului.

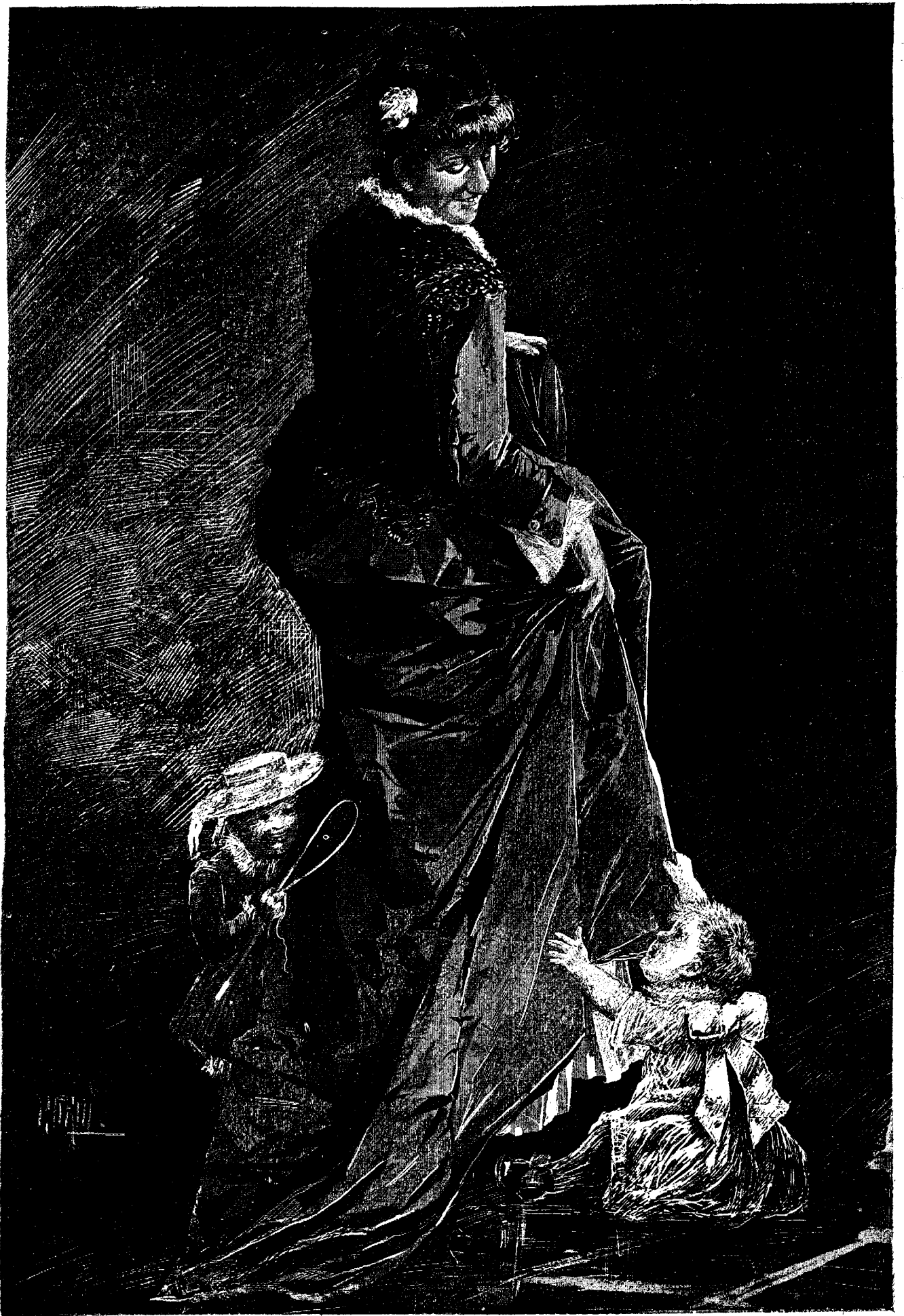
*

Inseréză. Cele din urmă raȃe ale sôrelui mai licăresc cătva pe vârful măgurilor și al pripôrclor, apoi, ca umbre de femei cernite, negurile se lățesc peste sat.

Se îngână ȃiua cu nôptea, s'aud clopotele vitelor ce se 'ntorc dela islas ; s'aude ce s'aude scârșitul cumpenei dela puț și cântecul tilincelor ; incetul cu incetul focurile de prin bătăturile țeranilor se potolesc. Incetéză zingănitul cobzei țiganilor și ciocnitul pâharlor dela cârciuma lui Mușat, êr ômenii merg să se odihnăsă, căci e cumpêna nôptii.

Intunecimea par că cuprinde cu brațele ei lumea intrégă. Peste tot domneșce cea mai adâncă liniște. La capul satului, in marginea rîului Sbiglezi, într'o singură cociobă, se vede din când in când print'un ciob de giam lipit in mijlocul unei ferestre de hârtie, câte o licărire de foc. Lângă vatră, Hira chinuită de durere și de urit, scormoneșce tăciunii ca să facă vâlvătae și tainêșce incet cu focul. In tăcerea nôptii vântul duce cu el schinteile din vatra babei Zanhira și jalea-i nesfêrșită. In pat se svêrcoleșce o copilă, fruct al desfrênării ei din anii de pe urmă ; amêndoue impart, in fiecare ȃi, lipsa, tovarășa lor nedespărțită.

Bêtrâna s'apropie de pat, in vârful degetelor ; cu lacrămile pe obraz mângăe și acopere pe Iléna, ea se deșteptă, audindu-i suspinele, ȃice :

M a m a.

— Maică, ajungă-ți, maică, ci că vin de te odihnește colea lângă mine.

— Lasă-me Iléno, lasă-me să plâng.

— Bine, dar eu nu cunosc necasul teu; te tot întreb d'atâta vreme și tu nu-mi spui nimic. Nu știu de ce, când me veți, te uiti lung la mine, nu știu de plângi. . . .

Hira nu putea să nu plângă când ș-aducea aminte de trecutul ei, astăzi, mai cu oșebire, când sărăcia o stringea cumplit în brațele sale; ér mus-trarea cugetului ei eră hrana de tóte zilele.

*

Cât fuse fică-sa mititică, Zanhira tot mai eșiă, se mai ducea încóce încolo, mai uită; inse cu cât acésta creșcea, cu atât i ardea inima de durere; căci se făcuse fată de măritat și nu o lătră un căne. Iléna, de și eră copila Hirei, inse intru nimic nu-i seménă la fapte. Avea în adevér chipul mame-sei: înaltă, plăviță, rumenă la față, códe lungi de-i trecea de glesne, mersul mărunțel și falnic, intr'un cuvânt leită mamă-sa, dar ce folos! Care cum auđiă de dēnsa, ھیعا: »Ce nașce din piscă, șóreci mănâncă.«

Aceste cuvinte venind mereu la urechile Hirei, o făceau să tremure întocmai ca pe vinovatul care-și așteptă dīlnic respłata. Defăimată și osindită de toți acei ce o cunoscuseră, în fața Ilénei voiă să trecă de femeie cinstită și curată. În fundul pământului ar fi ascuns, de ar fi putut, pomenirea desfrénării ei din trecut, singura moștenire ce lăsă ea fiicei sale! Se vede, că precum cele mai crude fiare iubesc și apără pe fiii lor ca cei mai buni părinți: tot astfel și omul cel mai reu, cel mai stricat e bun părinte; firea a avut grige a mpletí și între dēnșii lanțuri de iubire tot așa de puternice, tot așa de dulci, ca între acei părinți care nu cruță nimic pentru binele și norocirea copiilor lor.

Hira ș-ar fi dat sufletul cu dragă inimă, numai să vedă pe Iléna ajunsă bine.

Ori de câte ori întărđiă pe câte undeva, eră peritá. Se temea d'a o 'ntrebá unde a 'ntărđiat séu de a o muștrá, căci se gândiă ca nu cumva ea să fi aflat, taina vieții ei cea nesocotită și destrăbălată, apoi să-i strige în față: »Maică, care imi este taica?« Ce ar fi respuns atuncia dēnsa? Cu ce s'ar fi desvinováțit ea 'naintea Ilénei?

*

Intelēptă, liniștită, Iléna își cătá de muncă; go-loganul cel mai mic ce agonisiă ea véra cu sapa și cu plevila, érna cu torsul și cu dărăcitul, il da cu bucurie, spre a ușurá suferințele maică-sei.

De mititică eră indemánatecă la tóte. O piteóce, dar i sfirniă suvelnița și vátalele în mâni; úrđiă pânză; da borangicul la rótă, tortul pe rișchitóre mare de doue ori cât dēnsa. Când se făcuse mai resărită, cine mai alegea în resboiu ruri mai minunați ca dēnsa? Fotele și iele ei mergea din mână în mână pe la tóte suratele ca să scóțá și ele isvóde după dēnșele. Se mirá tótă lumea d'atâta dibăcie, căci toți șciau că numai dela mamă-sa nu putuse invěță atâtea lucruri minunate.

Când sta acasă, tótă ھیlica trepădă: ba să lipescă tinda și coșarul vitelor, ba să se urce 'n dud să culégă frunză pentru a premení gândacii, ba să mai arunce câte un mălaiu în test; ba să intre în grădină, să plivescă burianul de pe brazde, să prășescă fasolea ológă, să pună pânze, ba să se urce la a grasă; cu alte cuvinte Iléna avea cu totul apucătorele unei fete casnice, lucru cu care femeia or să nașce, or nu-l invěță nici odată.

Copilă vrednică și blândă, ea ar fi fost dodóba casei, mângăierea bărbatului și norocul copiilor ei.

— D'aș avé parte s'o mărit, ھیعا maică-sa și oțá, apoi să me duc să-mi perd urma, să scape Iléna, că nu mai pot!«

(Incheierea va urmá.)

Smara.

Poesii populare din Ardeal.

— De pe la Așcileul mare. —

XXXII.

Cântă cucu 'n vérf de șură,
Merg feciorii la mēsurá;
Cucul cântă 'n vérf de paie,
Merg feciorii la bătăie;
Cucul cântă 'n vérf de nuc,
Vine-mi carte să me duc;
Carte dela 'mpărăție,
Să me duc la cătunie,
Pe drumul cătuniei
De asupra Italiei,
Dēcă-acolo vom sosí,
Nēmțul din graiu a grái:
— Șciut-ați voi feciori bine,
Când ați dat mâna cu mine,
Și v'ați jurat cătră mine,
Că-ți muri 'n țeră străină,
Fără mucuț de lumină;
Fără perină la cap,
Fără țiră de om drag.
Nici nu-i țeră printre nuci,
Nici nu-ți avé mândre dulci;
Nici nu-i țeră printre fagi,
Nici nu-ți avé mândre dragi.
Și-n loc de clopuri cu penă,
Ciacăul deabună sémă.
Și-n loc de peptar colorit,
Chepenég inlogărit
Și-n loc de curea cu bumbi,
Patronțașul plin de plumbi.
Pușca mănă umerile,
Patronțașul șoldurile;
Ciacăul sprincenele,
Papucii piciórele.

XXXIII.

Magheran dintre jiređi,
C'al meu drăguț nu mai veđi.
Și pe el cămeșe albă,
La grumađi năframă négră.
In pālăriă penă verde,
Reu me tem că mi-l-oi perde.
Că l'am mai perdut odată,
L'am căutat lumea tótă.
Nicăiri nu l'am aflat,
Eu 'napoi am inturnat,
La mijlocul codrului,
La porțile dorului,
Unde-s porțile deschise,
Mândrele pe táblii scrise.
Prinse doru-a me 'ntrebá:
— Ce copiliță-i asta,
Dórá cauți pe cineva.
Caut pe cel cu penă lată,
Sus-i Dđeu și-l bată.
Caut pe cel cu pintenii,
Că m'a 'nvěțat a iubi
Ș-acum me las' a perí.

Culese de:

Simeon Tămaș.

Din viața de București.

(Politică fără artă. — »Ura.« — Dolores și Cordelia. — Ecuatiune filosofică. — Dramă cu proporții de operă. — Evocațiuni.)
— 7 decembrie 1887.

Șciți ce-a eșit din toate surescitățile produse de partidele și de organele politice, pe cari le semnalam în trecut într'una din cronicile noastre anteriore? Amânarea celui d'al patrulea cuartet Dimitrescu, ce era anunțat pentru duminică (29 nov.) și distrugerea scenei Ateneului. Da: cetățenii au găsit cu cale ca, în locul melodișelor accente ale instrumentelor cu corde, să detune, în acelaș local și la aceeaș oră, vociferările lor discordante. Și pentru că *vox populi, vox Dei*, asta a trebuit să fugă 'naintea politicei, ceea ce ar dovedi, că la noi se face politica fără artă.

Cum inse cea mai mare parte din auđitori au fost nevoiți să n'auđă nimic, umplend — în lipsă de locuri cari să-i mai cuprindă și 'n lipsă de a doua scenă cu care să se prăbușescă — piața tribunalelor, nu eră de loc reu ca arta să fie lăsată să se manifesteze în liniștea-i discretă.

Și pare că spre a se face în necazul opoziției, până și afișele se virise în combinațiune. Cu doue zile mai 'nainte Teatrul-Național anunțase în caractere colosale, pe hârtie roșie, »Ura« lui Victorien Sardou, titlu pe care naivitatea multor cetățeni il luase drept o demonstrațiune guvernamentală.

Nu această inse credem să fi fost cauza că publicul cel mai inteligent, — care șcie că »Ura« în cestiuine, departe d'a fi strigătul de isbândă, e tocmai sentimentul contrar iubirei și că Sardou e unul din cei mai în vogă dramaturgi francesi, — n'a contribuit prin prezența lui ca societatea dramatică să reîntre cel puțin în cheltuielile făcute cu montarea acestei piese.

Sâmbătă (28 nov.) s'a jucat pentru prima oră la noi această soră mai tinără a »Patriei.« Într'adevăr, vedend cineva »Ura« nu pôte să nu-ș aducă aminte de »Patrie«, amendoue dramele avend aceeaș semnificare patriotică: uitarea, împăcarea, sacrificiul injuriilor private în fața pericolului ce-amenință țera, în fața străinului.

Și cu toate aceste, după cum mărturiseșce autorul în scrisoarea-i adresată lui Auguste Vitu, ce servă de prefață dramei tipărite, ceea ce toți au luat drept punctul seu de plecare, nu este decât punctul lui de sosire.

Inzădar s'a cređut dar, că prima cugetare care i-a dictat »Ura«, a fost de a da un *pendant* »Patriei«; de a ține, scriind această piesă, cum ăcea Auguste Vitu, contra lui însuș cea mai ređutabilă prinsore: de a trată adecă din nou subiectul »Patriei«, scriind o a doua piesă care să nu semene cătuș de puțin cu cea de 'nteu.

D'altfel ideia de a desfășură rășboiul civil în totă grozăvia lui și de a conchide invitând părțile vrăjmașe la unire, pentru a face față dușmanului comun, reiese așă de limpede din drama lui Sardou, ea o resumă așă de bine, că pare a fi dictat întręga piesă.

Etă inse cum autorul ne lămureșce că a ajuns la acest rezultat: »Patria« il preocupă într'adevăr, dar cu totul într'alt fel de cum cineva ș-ar puté inchipui. Sardou are devoțiunea, cultul femeii... Astfel, în toate piesele sale femeia are mai totdeuna par-

tea cea frumoșă. Sânt inse câteva escepțiuni... Dolores e pęta cea mai nęră în cortegiul alb al femeilor sale. Perversitatea tragică a Dolorosei, care-i eră impusă de subiectul chiar al »Patriei«, i-a vrăjit indelung somnul, pentru a-l dojeni c'a făcut-o atât de culpabilă. Așă fiind, autorul ș-a făgăduit o creațiune cu totul alta, în care femeia să apară în totă strălucirea inăscutei sale bunătăți și ș-a regăsit odihna în nemărginita bunătate a Cordeliei: Ângerul binelui lângă ângerul reului, Cordelia a fost creată ca să espieze pe Dolores.

Cu această ocașiune Sardou ne destăinușce cum ideia dramatică se descopere spiritului seu: totdeuna sub forma unei fel de ecuatiune filosofică, din care trebuie să alle *neconoscuta*. Așă, pentru »Ura«, problema se punea astfel: »In ce circumstanță, caritatea nativă a femeii se va afirmă într'un mod strălucitor?« a cărei formulă găsită fu acesta: »... Când, victimă a unui ultragiu mai reu decât mórtea, ea va simți pentru călęul ei un sentiment de milă, care o va face să sbóre în ajutorul lui.« Acesta fu germenul ideiei: »Femeia dând să bea propriului ei călęu, care se desfășoră în totă sublimitatea ei în tabloul II, al actului III.

Și numai după ce, căutând pământul favorabil și sórele propice, unde și sub care piesa-i să rodescă, trecu Alpii și se găsi în plină Italie a secolului XIV; și numai după ce, ajuns aci, se opri la Siena, femeia sa complectă prin cetățena. În mediul de bătălii semănând a serbări, de serbări semănând a bătălii, de lupte între Guelfi și Gibelini, dușmani de vęcuri, de măceluri dela cuartier la cuartier, dela casa la casa, ce domniă aci, rășboiul civil luă în dramă o așă importantă, că incepea s'o domineze cu totul. Ideia primă, caritatea Cordeliei, redusă la simplele proporții ale unui act de bunătate personală, se perdea neobservată în această mare jălenie a unui oraș în furie. Spre a interesă dar mântuirea unui om, trebuia să fie mântuirea unui popor; caritatea Cordeliei să se ridice în înălțimea unui invetămęnt; trebuia, cum ăcea Sardou, »ca apa vęrsată de Gibelină Guelfului în agonie să fie isvorul de unde Patria lor comună eră să sórbă uitarea injuriilor și amorul concordiei.«

Istoria, această »prețioșă colaborătoare,« venind în ajutorul autorului, el dede lui Orso inițiativa unirei celor doue partide vrăjmașe, spre a scăpă țera amenințată prin năvălirea Germanilor lui Carol de Boemia, care fu bătut de Sienezi la 18 ianuar, 1369.

Astfel apelul la concordie, ce pare a fi inspirat totă piesa, nu-i veni în gând lui Sardou decât în ultimul moment. Ceea ce pare a fi rădęcina piesei, nu e decât rodul ei

Etă acum, în câteva cuvinte, subiectul piesei: O fată, dintr'o trufașă familie gibelină, ce nu iertă nici ultragiul, nici mesalianța, e violată de un Guelf și om din popor, care-ș respłatiă astfel printr'o crimă, o veche insultă. Ultragiată, ea ureșce până când i-ș resbună, lovind pe pângăritor. Dar odată resbunarea-i implinită, în inima Cordeliei, ce-are gróză de sânge, ura face loc milei și gășind pe Orso în agonia morții, cerend ajutor, ea-i dă să bea, il îngrijeșce, il scapă. Er când dęnsul, recunoscęndu-ș victima în mântuitoarea sa, spre a-ș espiă crima ș-a se face vrednic de iertarea ei, devine un erou, Cordelia il iubeșce și móre aiături cu el, ucisă de un frate a cărui trufie nu cunoșce indurarea

Acest subiect a fost tratat într'un mod magistral de dramaturgul francez. Numai, țintind pré mult la efectul exterior, la efectul decorațiunei, acțiunea pare pré gólă în cadrul imens ce i-a creiat. Cum ob-

servă pré bine eminentul critic dramatic al lui »Figaró,« cu ocazia primei represintări a piesei la Paris, pe scena teatrului dela »Gâeté,« lá 3 decembre, 1874: »in vasta întindere a pieței publice și a câmpului de măcel, sub bolțile imense ale catedralelor, personajele colosale visate de autor par micșorate și pierdute in mijlocul maselor populare cari se întrelovise cu un gróznice zinghenit de arme. Cohortele de ómeni de arme, procesiunile, cântecele liturgice și pe d'asupra mânielor furióse ale popórelor, episcopul aruncând cuvântul lui Isus-Cristos care smulge spadele din mâinile smintitilor, acest întreg de lucruri mărețe și impunátore ascund până n'tr'atâta planul dramei, încât o reduc câte-odată la proporțiile unei opere, séu ale unui oratoriu dramatic.«

Acésta pare cu atât mai adevêrat, la prima vedere, prin estrema sobrietate a facturii, prin absența detaliilor secundare, a desvoltărilor cu ingrigire migălite. Dicem »la prima vedere« căci pentru acei cari știu simți și cugetá, lucrurile stau cu totul altfel. Pentru aceștia »Ura« cuprinde un mare invêțământ; celorlalți, li se va urí Éta cum se esplică ura unui confrate nu numai pe »Ura,« dar pe tóte piesele lui Sardou. Ierte-ne să nu-i împărtășim părerea, care ne uimește pe cât ne ntristeză și să ne exprimăm regretul că publicul — nu urmându-i indemnul, dar ne iubind spectacolele serióse a primit cu recelá piesa lui Sardou. Nu ne mirám știind că aceeaș primire i s'a făcut și la Paris, unde e cu totul altfel de public. Dar francesii vedeau in Guelfi și Gibelini niște maști ce-abiá ascundeau o realitate »contimporană și teribilă.« Astfel se, lámurește pentru ce nu plăcea la unii séu máhniá pe alții. Dar »publicul — cum dice Leopold Lacour in studiul seu asupra teatrului lui Sardou — va da dreptate intr'o di ori intr'alta acestei opere pe care n'a știut s'o înțelégă și pe care critica n'a avut fericitul noroc de a o admirá la timp.«

Ceea ce d'altfel a contribuit la acéstă rece primire a piesei la Paris, a fost și lipsa de puteri a artiștilor. Lafontaine, care a creat rolul lui Orso, nu nicarná, cu tótá inteligința lui, personagiul. Chiar Dumaine, pe care parisianii il vedeau încă așa de atingêtor și mándru in Rysoor, Lacour observá că s'ar fi indoit póte sub sarciná. »Ridice-se un Rossi și »Ura« va puté găsi in fine aclamațiunile ce i se datoresc. Rolul lui Orso strívește umerii cei mai puternici. Trebuie, pentru el, un piept de geniú... Pentru a-l purtá făr a slábi, pentru a dominá revoltele poporului Sienei ș-al târi in urmá-i, pentru a sgudui porțile bisericeii ș-a face sá tremure sala, un Talma modern n'ar avé de pioss din máreția-i tragicá și din isbucnirile vocei sale de aramă.«

Și rechemând figurile interpreților dramei noi, cari au secundat strălucit revoluția romantică: Friderick Lemaitre, dra Georges, dna Dorval, Lacour incheie astfel evocațiunea-i: »Décá e undeva o Dorval, o drá Georges, să iésá din mulțime și să ne jóce pe Cordelia! Inimile nóstre sânt gata; eroiná necunoscutá, el te chiamá și te așteptá!«

Cu așa cerințe »Ura« nu putea fi la noi un succes strălucit ca interpretare. Totuș dnele Eufrosina Popescu, Aristița Romanescu și dnii Notara și P. Velescu, cuartetul format de rolee principale pe care se înverțește piesa, ș-au dat tóte silințele spre a nu cádé sub greutatea sarcinei. Dna Popescu a desfășurat tótá autoritatea-i in rolul Ubertei. Dna Romanescu a jucat rolul Cordeliei cu multá pasiune. Dar pré multa-i volubilitate strică adesea energiei expresiunei. D'altfel a nuanțat cu multá pricepere varietatea sentimentelor ce-o agitá, cu deosebire accesu-i

de furie, in actul II, și remușcarea, gróza, îndurarea, in actul III. Décá corpu-i ar avé frumusețea sculaturalá de linii a trei Georges, care erá intruparea cea mai complectá a visului musei tragice, după márturia lui Th. Gautier; séu plinátatea de corp a dnei Dorval: negreșit artista nóstrá ar fi fost Cordelia doritá de Leopold Lacour. Notara, cu tóte că nu posede nici el plinátatea físică ce-ar conveni personajelor de talia lui Orso, a dat destulá energie figurai eroului popular. Mai multá nuanță de putere și de farmec in acest rol sdrobotor, ar realisá mai bine creațiunea autorului. Dl Velescu, in rolul lui Quigurta, fratele Cordeliei, ori cât de bine ar fi fost, nu putea inspirá decât antipatie, prin neîndurarea ce represintá in concertul de îndurare, de milá, de iertare și de iubire, ce-l incongiórá.

A. C. Șor.

Scrisori din Bucovina.

(Teatru românesc in Cernáuți și in alte orașe ale Bucovinei. Iubileul vicariului Ciupercovici. Prelegeri publice. Escursiune archeologică)

Cernáuți 11 dec. 1887.

Sêptemána trecută a mai dat societatea »Concordia« din România doue represintații teatrale și a plecat din Cernáuți spre Siret, de a da acolo o represintație, spre Rádáuți, unde va da doue represintații și la Suceva, unde, fiind publicul inteligent român mai mare decât in celelalte orașe ale Bucovinei, va da 6 séu 8 represintații.

Duminecá intr'a 4 decembre a. c. s'a dat in beneficiul artistului vechiu Ioan Anghelescu urmátorele piese: »Ránitul in fața Griviței,« comedie in versuri de C. Nicolau, »Mirésa fărá mire,« comedie vodevil in doue acte tradusá din franțuzește, și »Pétra din casá,« comedie vodevil in un act de V. Alexandri. Piesa din urmá incântá mai ales pe public, care din ris nu mai eșá. Beneficiatul Anghelescu jucá rolul lui Nicu, acestui toloșcan cunoscut din vechime pentru amortirea romanismului, fórte nimerit și nici dl Niculescu ca boerul Palcu nu remáseșe inapoi. Dna Albescu jucá bine rolul Zamfiritei, ce-și voiá numai decât să mărite fiica sa Marghiolița, jucatá de dna Poenariu. Dl Chirimescu jucá pe doctorul Franț, tipul de medici, ce se găsiu in România numai pe timpul amintit

»Mirésa fărá mire« inse are un sujet, ce este contrariul celui prim; sujet din viéta curat moderná. Ferdinand, nepotul unei baronese, iubiá încă din copilárie pe fiica arendașului Blum. Intr'o bună diulică se întorce dlui pe moșia sa, când in urma stáruinței intendantului baronesei se logodește fiica arendașului cu iubita lui Ferdinand, Augustin din străinátate, care in strae bábâtești urmária pe iubitul seu dela Varșovia până in Franța. Ferdinand o recunoște, după ce se insurá cu fiica arendașului și se logodește cu dênșá și fiica arendașului remáne ca »mirésá fărá mire.« Jocul erá fórte bine interpretat. Mai ales incântá prin jocul seu fin dl Bogdan, care e publicului român pré indestul de cunoscut prin scrierile sale dramatice, publicate in mare parte in »Familia.« Dl Anghelescu jucá asemenea fórte bine pe Ferdinand.

Piesa »Ránitul in fața Griviței« ne transportá pe câmpul bátaei in Bulgaria. Locotenentul Frunțescu e greu ránit și entuziasmul lui incântá mult pe public. Actorii își interpretarâ rolurile fórte bine.

*

Represintația ultimá s'a dat marți intr'a 6 decembre, in beneficiul dnei Alexandrina Poenariu, unde

se jucara urmatoarele piese: »Singuratatea unui holteiu,» vodevil într'un act și doue tablouri de dl Constantin cavalier de Stamati, — »Morărița dela Marly,» vodevil într'un act de Melesville, tradusă de T. Porfiriu; »Vlăduțul mamei,» comedie într'un act de dl Lupescu și »Cinel-Cinel,» comedie cu cântece într'un act de dl V. Alecsandri.

In piesa din urmă escleră mai ales dl Bogdan, beneficiata Poenariu și dna Albescu.

»Singuritatea unui holteiu» se datoreșce dlui Stamati, amplotiat mare rusc în retragere și-i scrisă cu multă cunoșcință. Holteiu amintit se chiamă Alexandru Parlapes, care-i amplotiat la tribunal și are o lăfă de 400 franci. Vine sêra, când nici în birou n'ai ce lucra și omul e restrins de a petrece acasă. Parlapes nu-ș poate găsi loc de úrit într'o sêra ploioșă.

Incercă de a scrie o epistolă de amor la o cunoscută, în urmă i dă servitorului seu Anton, care-i mai practic și a dormit totă sêra, un avis de teatru, în care se anunță represimțanția actriței Amalia. Dl Parlapes ca vechiu cunoscut al ei, numai decât plêcă în sêra acea, ca să-i facă vizită. O gășeșce învêțând rolul ei. El i ajută și servitorul Anton li face pe suflerul. Rolurile par a fi cam grele, căci din multă emoțiune dramatică gășeșce publicul înainte sa la finea studiului dramatic o păreche logodită: Parlapes cu actrița Amalia. Piesa prin desfășurarea-i nemerită încântă foarte mult pe publicul adunat.

Beneficiata dna Poenariu interpretă rolul foarte bine și publicul o onoră cu buchete de flori. Amplotiatul Parlapes fusese foarte bine interpretat de dl Bogdan și dl Chirimescu jucă nimerit pe lacheul Anton.

Comedia »Vlăduțul Mamei» delectă mult pe public. Năucul Vlăduțul mamei voiă numai decât să ia de nevastă pe fata lui Moș Iftimi, pe Smărândița. Dară ea iubiă pe altul și nu voiă să șcie nimic de el. Dl Angelescu delectă cu jocul seu nimerit ca Vlăduțul mamei și publicul nu mai eșia din ris.

Piesa »Morărița dela Marly» a fost asemenea foarte bine interpretată. Dl Bogdan jucă cu o desteritate rară pe bêtânul marchis de Gaillard, care venă numai după amoruri, dară aici la morărița dela Marly fu controlat de soția sa. Amicul ei Guillom li inchise într'o nópte în móră, de unde fu scos cu rușine naintea nevastei sale. Dl Angelescu jucă erăș rolul seu nimerit.

Joi într'a 6 decembre serbă vicariul metropolitan Arcadie Ciupercovici iubileul seu de 40 de ani ca preot.

Preoțimea, în frunte cu mitropolitul dr Silvestru Morariu, i grătulă. La 12 ore a. m. eră în sala locuinței sale din residența mitropolitană mai totă inteligința română, preoțimea și amploti adunați, spre a gratulă iubilantului. Mitropolitul dr Silvestru Morariu grăt de meritele iubilantului pentru preoțime, patrie și nație. Președintele țerii Escelenția Sa baronul Pino, maresalul țerii Alesandru baron Vasilco, președintele tribunalului dl Uchle trimiseră cărțile lor.

Iubilantul Arcadie Ciupercovici a fost pe timpul aniversării de 400 de ani a lui Stefan cel Mare egumen la mănăstirea Putna, unde e inmormântat Stefan cel Mare. Dlui a dat ajutorul posibil comitetului serangiator din Viena și cine șcie decât n'ar fi fost dlui acolo, ori de s'ar fi serbat acéstă aniversare, căci curentul țerii a fost contra ei și numai spriginului puternic al dlui eră de mulțămit, că serbarea s'a putut arangia. Atuncia erau aci la mormântul lui Stefan cel Mare adunați represintanții din tóte țeri

locuite de Români, cari aduceau omagieile geniului lui Stefan cel Mare.

Dl profesor Ion Bumbac a deschis duminica trecută 12 prelegeri asupra istoriei, limbei și literaturii române, cari le va ține în decursul lunelor de êrnă decembre, ianuarie și faur. Aceste prelegeri sânt destinate pentru damele române. Prelegerea de duminică a fost bine cercetată atât de cătră dame, cât și de domni.

Despre excursiunea botanică în munții Ardealului, despre care se aminteșce în »Familia» nr. 33 din anul acesta, a apărut în gazetă austriacă botanică din Viena un articol foarte interesant de dl A. Procopean, care ni dă deslușiri interesante despre formațiunile geologice ale munților ardeleni.

Dionisiu O. Olinescu.

Reuniunea femeilor române din Arad.

Arad 15/3 decembre 1887.

Domnule Redactore!

În nrul 48 de estimp al jurnalului beletristic »Familia» redigiat de dvóstră a apărut dela dna Petronela Cornea n. Misiciu un comunicat sub intitulatura »Crisa Reuniunii femeilor române din Arad și provincia,» în care domnia-ei combate fără succes suplimentul de statute din punct de vedere confesional și declară, că acest supliment în ședința comitetului provisor n'a obținut aprobarea dênsei, ér despre o membră a comitetului fost de față în aceea ședință dice — nu șcim cu ce drept — că n'ar fi petrecut cu atențiune pertractarea, dară fără de a șci de ce ar fi fost vorba. a subscrisă, fără rezervă acel supliment.

În fața acestor aserțiuni făcute din partea comembrei Petronela Cornea n. Misiciu, subscrișii membrii comitetului prov. cari am luat parte la aceea ședință a comitetului în care s'a pertractat suplimentul de statute și la care ședință și dna mai sus numită se recunóșce a fi luat parte, — cu acésta solemniter declărăm, că după ascultarea referadei și după deslușirile cauzei, toți unanim am acceptat și aprobat acel supliment, dară cu noi împreună și dna Petronela Cornea n. Misiciu.

Mai departe declărăm, cumcă noi subscrișii cari am fost de față în aceea ședință a comitetului, am fost bine informați despre cele pertractate în comitet și sântem conșcii despre faptul nostru de atunci; prin urmare în ce priveșce aserțiunea Petronelei Cornea n. Misiciu, cumcă órecareva dintre cei foști de față la ședința comitetului respectiv am fi declarat ulterior, că n'am fi petrecut cu atențiune cele pertractate referitoare la suplimentul statutelor — de fel nu se poate referi la noi, — ér decât una ori alta dintre damele membre ar fi spus dóră că dênșa ca și care nefind specialistă în aplicarea legilor, nu șcie că suplimentul acesta încât corespunde în mod perfect legilor civili și bisericeșci, nu detrage din valoarea celor petrecute cu ocaziunea pertractării suplimentului, cu atât mai vêtos, că respectiva dómna n'a dis și nici ce a putut dice, că a fost indusă în eroare în ori și ce privință.

În fine declărăm, cumcă noi ca comitet provisor la lucrarea statutelor, suplimentului și a altor afaceri nou impuse, așa am procedat după cum ni spune concludul adunării Reuniunii femeilor din Arad și provincie din ședința sa ținută la 31 ianuarie st. n. anul 1884, conform căruia conclud, fără considerare la numărul membrilor preșenți și fără de a fi espus,

ca cine are vot decisiv ori numai informativ și n'am procedat și nici de present nu procedăm după regulamentul provocat de numita dămnă, de ărece acel regulament n'a intrat în vigăre, și așa noi încă nefiind constituiți pe basa aceluia, stăm încă tot numai pe baza concludusului adunării Reuniunii prov. mai sus provocat, amăsurat căruia am obținut mandatul ca membri în comitetul provisor; — drept aceea dară, noi ne considerăm hotărârea noastră adusă pentru supliment de validă, chiar ca și pe celelalte hotărâri a căroră validitate nici desnumita dămnă, nici alt ărecareva nu le-a discutat, ori contestat în mod negativ.

După aceste lăsăm onoratul public să judece și asupra aserțiunilor dnei Petronela Cornea n. Misiciu și asupra faptelor noastre implinite în ședințele comitetului provisor al Reuniunii din Cestiune.

Hermina P. Dessean
presidentă int.

Ioan Beleşiu.

Caterina Paguba.

Teodor Ceontea

toți membri comitetului prov.
reuniunii femeilor române din
Arad și provincie.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șolri literare și artistice. *Poetul Al. C. Cuza*, adunând 400 lei din vânzarea volumului seu de poesii, a pus această sumă la dispozițiunea dnei Emilian, spre a fi trimisă poetului Eminescu; suma s'a și trimis la destinațiunea sa. — *Dl Gh. Ghibănescu* a publicat în broșură studiul seu publicat în revista »George Lazăr: »Școlă privită prin prisma socială.« — *Dl Alesandru Radu*, de origine din Ardeal, a ținut la Galați, unde este profesor, un discurs asupra situațiunii Românilor din Dacia Traiană pe timpul năvălirilor barbare. — *Dl sublocotenent I. A. Ghimpa* din România a tradus din franțuzește după Gendron una din cele mai folosite cărți pentru cavalerie, intitulată: »Serviciul cavaleriei în campanie.«

Pentru Eminescu. Textul petiției care se va adresa din Iași camerei deputaților din România, în interesul poetului Eminescu, sună astfel: »Domnule președinte, domnilor deputați! Poetul Mihail Eminescu suferind de mai mulți ani de o bătă grea care-l pune în imposibilitate de a-și procura mijlocele de existență, subsemnații venim a ve rugă să binevoiți a-i acorda o pensie viageră ca semn de recunoștință din partea țării pentru meritele sale literare. Primiți, ve rugăm, domnule președinte și domnilor deputați, încredințarea înaltei noastre considerațiuni.« Inițiativa a fost luată de poetul A. C. Cuza, la care sunt a se trimite și călele subscrise.

Scrieri literare și istorice de A. I. Odobescu. Anunțarăm în mai multe rânduri, că librăria Socec et comp. în București a început să publice scrierile dlui A. I. Odobescu. Acum intrăga publicațiune stă înaintea noastră. Ea se compune din trei volume elegante și mari, aprăpe 110 căle în 8° și ne ofere totă activitatea literară a eminentului nostru prosator, începând din 1851 pân' acuma. Volumul întâiu începe cu »primele încercări« trei studii și două poesii; urmăză cunoscutele două romane: »Mihne-vodă« și »Dămnă Chiajna«; sub titlul »literatură și archeologie« se reproduce articolii de acest gen, din 1861—62, între cari se află și renumitul studiu archeologic »Căteva ore la Snagov,« precum și cela asupra »Căntecelor populare.« Volumul al doile ne ofere »Cestiuni de interes național« din cari amintim studiul asupra Mănăstirilor închinete din România; în »archeologia

preistorică« notăm deosebit articolul intitulat »Artele din România în periodul preistoric« și șagalnica critică »Fumuri archeologice scornite din lulele preistorice;« volumul se incheie cu articolii reproduși din anăalele Academiei Române. Volumul al treile începe cu renumitul »Pseudo-Kunegeticos,« apoi urmăză fragmente de literatură populară; basme pentru copii localitate, din cari reproducem unul în numărul acesta; articoli de istoria contemporană, prefăta la-istoria lui Nicolae Bălcescu, două conferințe ținute la Ateneu: »Moții și Curcanii« și »Luarea Rahovei;« un cuvânt rostit în limba francesă sub titlul »Regatul României și republica francesă« în stărșit o dare de sēmă despre Tesaurul dela Petrosă. Aceste volume sunt adevărate podăbe a literaturii noastre, de aceea ele n'ar trebui să lipsescă din bibliotecile ămenilor noștri cari pretind a fi culți. Prețul 30 lei séu 12 fl. 60 cr. Se află de vânzare la librăria Socec et. C-ie în București și la toți corespondinții ei.

Iubileul „Gazetei“, despre care scriserăm în numărul trecut al foii noastre, se va serbă la 1 ianuarie 1888 st. v. Pentru ziua aceea redacțiunea țiarului numit pregătește un numer festiv, separat. Spre a înălță serbarea această, care va culmină prin edarea acestui numer festiv, redacțiunea »Gazetei« rōgă pe toți bărbații noștri politici, literari etc. în deosebi pe aceia cari au colaborat în acești 50 de ani la »Gazetă« și »Făie« să trimită pentru acel numer căte o mică lucrare. Terminul trimiterii este 22 decembre st. v. Acel numer se va vinde și separat, cu prețul de 20 cr. Vinitul curat e destinat pentru bibliotecile noastre populare.

Palatul Ateneului Român. Acesta e titlul unei broșuri ce primirăm din București și 'n care zelosul fondator-president al Ateneului Român, dl C. Esarcu publică o dare de sēmă despre gestiunea legatului Scarlat Rossetti și altor donațiuni, despre operațiunile loteriei Ateneului și despre cheltuelile făcute cu clădirea palatului.

O broșură maghiară. Dl Nicolae Putnok, profesor la gimnasiul de stat din Sibiu, a publicat o broșură în limba maghiară intitulată »Az Etimologicum magnum Romaniae és az összehasonlító nyelvészeti jelene Romániában« (Etimologicum magnum Romaniae și presintele filologiei comparative în România.) Conținutul acestei broșuri s'a cetit în Academia ungurască din Budapesta, care a și editat-o. Autorul relatează publicului unguresc programul de după care dl Hașdău redacteză această operă monumentală. Prețul 20 cr.

Diare limbistice. La București au început să se publice două diare pentru învățare de limbi străine și anume: »Limba francesă« predată Românilor fără profesor, în timp de un an; și »Limba englesă« predată Românilor asemenea fără profesor și 'n timp de un an. Amândouă apar în totă săptămăna pentru tôte clasele, redactate în romănește (cu pronunțarea figurată) de dl H. Lolliot, profesor la liceul sf. Gheorge, în București. Metode pentru a învăță singur a serie și a vorbi limba francesă și cea englesă. Prețul abonamentului: Pentru limba francesă: Un an (cursul complet), 9 florini, — șese luni, 4 fl. 50 cr.; — trei luni, 2 fl. 25 cr. Pentru limba englesă: Un an (cursul complet), 18 florini; șese luni, 9 fl.; — trei luni, 4 fl. 50 cr. Cererile de abonamente se adresează: Dlui R. Lolliot, Bulevardul Elisabeta, băile Etoriei, București.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Teatrul Național din Bucureșol în săptămăna trecută, afară de »Ura« lui Sardou, despre care ni se

relatăză în primul nostru salon, s'au mai reprezentat »Kean« séu »Desordin și Geniu«, de Alesandru Dumas, dl Gr. Manolescu a jucat rolul »Kean«; s'a repetat »Don Carlos« de Schiller și s'a reluat opereta »Boccacio« cu debutul dnei Crissenghi și reintrarea pe scenă a dlui Mateescu. Care va să dică, totă săptămâna nimica original, nimica românesc.

Seratele literare și musicale din Lușoș totdeună intrunesc public numeros. În ședințele din urmă dl Coriolan Bredicean continuă cetirea novej sale: »Pétra credinței«, dșóra Nedelcu esecută la pian parafrasa »Ernani« de Liszt, dl Palco cântă »Cât te-am iubit« de A. Flechtenmacher, dșóra Maior declamă »Glasul unui Român« de Andrei Mureșan, dl Tuculia cântă cupletul lui Rosenzweig, dșórele Sidonia Maior și Elena Radulescu esecutară uvertura operei »Faust« de M. G. Marks, dra Maior esecută »Traviata« in duet cu dl I. Czegka jr., dl dr Petrovici declamă »Balcanul și Carpatul« de V. Alecsandri, ér dșóra L. Teodori »Visatorul« de I. Roman; drele Barbu, Radulescu și dl Czegka cântară un trio, dra Florescu declamă poesia »Un dor« de Chirișescu, dra Ianculescu declamă poesia »Concertul in luncă« de V. Alecsandri, ér dșóra Elena Radulescu esecută piesa »Erlkönig« de Schubert-Liszt.

O nouă piesă musicală. Dl Constantin cavalier de Buchenthal, mare proprietar român din Bucovina, care cultivăză musica română, a scos la lumină in Cernăuți o compoziție nouă a sa, sub titlul »Hora Elisabetei« pentru pian. Acesta e opul al 12-le al autorului, tóte horele sale de pân' acuma au fost bine primite din partea publicului și mai multe din ele au fost jucate și 'n Viena, sub dirigerea șefului de orchestru Strausz. Piesa acésta încă e una din cele mai reușite; e proprietatea Societății pentru cultura și literatura română in Bucovina, in deposit de vânđare la E. Rosenzweig in Cernăuți. De acelaș autor s'a pus sub pressă: Valurile Dornei, Hora Bucovinei și Hora Bănățana.

Societatea Alexi-Șincai a junimei din seminariul gr. c. de Gherla va ține la 1 ianuarie n. o ședință festivă, cu următorul program: După imnul: »Impérate ceresc. 1. »Cuvânt de deschidere« de E. Branu cl. IV. 2. »Viéta și caracterul personal al Summului Pontifice Leone XIII« de Vasiliu Popu cl. II. 3. »Trimisul Provedinței« poeșie ocașională de E. Branu, cl. IV, declamată de Ioan Vereș cl. III. 4. »In eterna urbe Roma« quartet esecutat de corul vocal. 5. »Despre infalibilitatea Pontifului« disertatiune de Vasiliu Vajda cl. II. 6. »Jidovul Rătăcitor« dapă Schubert trad. de G. Teranu, declam. de Iuliu Moldovan cl. II. 7. »Oremus pro Pontifice« quartet esecutat de corul vocal. 8. »Enciclica »Humanum genus«, aprețiere de Alesandru Halița cl. IV. 9. »Cuvânt de inchidere« rostit de Ioan Chiș cl. IV și vicepresedintele societății.

Corul vocal român din Biserica-albă va arangia in séra de St. Vasiiu, adecă in ajunul anului nou, 31 decembre (12 ianuarie) o serată estraordinarie cu un program ales și bogat. Afară de cântece comice, se va reprezentă o piesă teatrală »Creditorii« de V. Alecsandri, ér la meșul nopții trei tablouri vii și »studenții spanioli« in costume potrivite. Comitetul își dă tóă nisuința și nu cruță nici spese nici ostenela pentru d'a face publicului o sérá plăcută, de aceea rógă publicul român și in deosebi pe cel din provincie să imbrătoșeze mai cu căldură intreprinderile acestui cor.

Teatrul național sêrbesc din Belgrad sprigineșce din resputeri literatura dramatică națională. In anul trecut direcțiunea a anunțat premii pentru piese originale, ér in stagiunea acésta se vor represintă

piesele premiate. Numerul acestora e 5. Dintre ei trei sânt drame și anume: »Mura Varadinca«, istori unei eroine sêrbe, de Ocruglici, un preot, care s bucură d'un nume bun pe terenul literaturii drama tice sêrbe: »Pad Čarnigrada« (Căderea Constantino polei) de Cvetic, autorul dramei »Nemania« care in anul trecut a avut un efect mare și totodată colabator secret al regelui Milan; »Țarul Dușan« d Dimitri Ghiorici, care este încă numai student d medicină. Dintre comedii mai bună este »Stichode liaci« (Versuitorul) de Lyubomir Petrovici, care dū cismar a devenit artist dramatic și anul trecut a debutat cu o piesă populară; apoi »Doa braca« (Dou căsătorii) de Milyutin Ilici, pogoritor din o familie d poeți.

CE E NOU?

Șoiri personale. *Maj. Sa regele* a dăruit din caseta sa privată pentru restaurarea bisericelor gr. or. din Grid și Lucareț câte 100 fl. — *Maj. Sa împărătésa-regina Elisabeta* la 24 decembre a serbat in cerc familiar aniversarea a 50-a a nașcerii sale. — *Regele României* a primit, din incidentul aniversării luărei Plevnei, o telegramă de felicitare dela Marele principe Nicolae din Moscva, in care se comunică că corpul grenadirilor ruși, care a stat inaintea Plevnei sub comanda regelui Carol, a heut in sănătatea Maiestății Sale și a armatei române. — *Dl dr V. Babeș* a inceput cursul seu de patologie experimentală la facultatea de medicină, in noul institut de bacteriologie din București — *Dl Gerasim Raț*, secretar la ministrul ung. de finanțe, a fost numit consilier de secțiune. — *Dl George Nistor*, sergent la gendarmeria din Banat-Comloș, a fost distins de Maj. Sa cu crucea de argint cu corónă pentru merite.

Academia română. Vineri Academia a ținut ședință publică: Dl A. Papadopol-Calimach a comunicat documente vechi despre numele unei familii boeresce »Dereptate.« Dl B. P. Hașdeu a vorbit despre cuvintele: Bucea și Căpătină din »marele etimologic.« Dl Al. Odobescu a vorbit despre Petre Ispirescu.

Damele române din opidul Huniadóra au arangiat in 19 novembre a. c. un bal, al cărui venit curat l'a destinat pentru fondul »Reuniunii femeilor române din comitatul Huniadórei.« Venitul balului a fost 65 fl. v. a., din care sumă subtragându-se cheltuelile de 34 fl. v. a., restul de 31 fl. v. a. s'a trānspus la cassa reuniunii numite.

Asociațiunea transilvană. Adunarea generală a despărțemētului Turda se va ține anul acesta in Ludoș la 27 decembre st. n.

„Junimea“ din Cernăuți. A apărut »Raportul anual al societății academice »Junimea« in Cernăuți.« Din acest raport se póte constată, că societatea tinerilor universitari rom. ni a intrat in al X-lea an al existenței sale, că numără 18 membri onorifici, 9 membri fundatori, 26 membri sprijinatori, 38 membri emeritați și 50 membri ordinari; biblioteca societății posedă 1650 opuri in 1175 volume și 625 broșuri; in cabinetul de lectură au incurs 42 de diare și reviste, mai cu sémă din Româ a; averea societății se urcă la suma de 677 florini și 40 cr.

Reposatul consiliar Anghel a lāsāt prin t stament: Asociațiunii transilvane 300 fl., pentru Biserica din locul seu natal Zlagna 100 fl., pentru Biserica gr. c. din Sebeș 100 fl., pentru șcôla gr. or. din Sebeș, contribuind și la edificarea ei 100 fl., acuma altă 100 fl., pentru săracii din Sebeș 200 fl. Cu tótl 800 fl.

Conferințe preotești. *Protopopiatul Sân-Mărghitei* în Ardeal a ținut conferința sa de toamnă în comuna Sas-Nireș, sub presiul protopopului Alesandru Bene. S'a cetit apoi o disertatiune intitulată: «Cauzele sărăcirii poporului român și mijlocele de îmbunătățire, din punct de vedere preoteșc.» S'a decis apoi ca în interesul îmbunătățirii sorței preoților să se facă un memorandum către episcopul diecesan de Gherla. Conferința de primăveră se va ține în comuna Mica; predicatori s'au ales dl Alesandru Pop preot în Petrihaza, ér suplent dl George Mureșan preot în Batin; disertanți dl Ioan Banciu preot în Sas-Nireș și Gavriela Petri preot în Maluț. — *In protopopiatul Almașul-mare* conterința de toamnă s'a ținut în comuna Zutor, sub presiul părintelui protopop Basiliu Poruț, notar ad hoc s'a ales preotul Simeon Marinceaș. Desbătându-se agendele preotești, s'a decis să se inființeze un despărțemēt al reuniunii invetătorilor români din Sălagiu, apoi invetătorul Basiliu Banea, Ioan Maxim și Gabril Sabo cetiră disertatiuni și se constitui biuroul reuniunii invetătorilor.

Dela dietă. Comisiunea de incompatibilitate a casei deputaților, constatând, că generalul Traian Doda, ales deputat în Caransebeș, nu ș-a presintat mandatul în termenul de 15 zile după deschiderea dietei și că prin o scrisore adresată presidentului dietei a refusat să-l presinteze, ceea ce a repetat și în alta scrisore adresată comisiunii numite: a declarat ca espirat mandatul acela și a hotărīt să 'neunoșcinteze despre acesta pe presidentul camerei. Mai observăm, că conform legii, acela, al cărui mandat se declară astfel espirat, timp de trei ani nu pōte fi ales deputat.

Ateneul din Craiova. La 4/16 decembre s'a deschis șirul conferințelor Ateneului din Craiova pentru sesiunea 1887—1888. Ca conferențari sūnt anunțați următorii domni: N. Racoviță, M. Seulescu, dr. Antonini, A. Passiacov, M. Strejan, N. P. Guran, G. Bușilă, dr. Roscavski, I. A. Mitescu, G. Tărnoveanu, dr. Atanasescu, A. Nicolaid, P. Chițu, colonel Sache-larie, M. B. Calloianu, Gr. Grămățicescu și C. Vallimărescu. Șirul conferințelor se va incheiă la 6/18 maiu.

Congresul din Sibiu. *In archidieceasa Sibiuu* alegerile pentru deputații din cler s'au ficsat pe 22 decembre v. (3 ianuarie n.); ér pentru alegerile deputaților mireni ziua de 20 decembre v. (1 ianuarie n.) ér actul scrutiniului pentru acești din urmă se va face la 22 decembre v. (3 ianuarie n.) — *In diecesa Caransebeș* s'au ales pentru congresul din Sibiu deputați preotești în cercul: Caransebeș Filaret Musta protosinel; Mehadia Mihail Popovici protopresbiter; Ciacova Paul Miulescu protopresbiter; Lugoș dr. Georgiu Popovici protopresbiter; Buziaș Alesandru Ioanovicu protopresbiter; Oravița Andrei Ghidiu protopresbiter; Petrovoselo Trifon Miclea protopresbiter; Iam Filip Adam protopresbiter; Vêrșeț Ioan Popovici protopresbiter și Făget: George Popovici adm. prottral; deputați mirenești sūnt aleși în cercurile: Brebul Iuliu Petric; Lugoș dr. Alesandru Mocioni; Făget Constantin Rădulescu; Buziaș Atanasiu Cimponeuri; Ghilad Aureliu Drăgan; Vêrșeț Martin Tapu; Iam Ilie Trăila; Sasca montană George Szerb; Oravița Ilia Trăila (de doue ori) Bogșa Iuliu Petric (de 2 ori); Caransebeș Ioan Bartolomei; Ohababistra Ioan Popovici; Teregova Patricia Drăgălina; Domașna Ilie Curescu; Mehadia Leontin Simonescu; Prigor Stefan Velovan; Bozovici Iuliu Novac; Biserica-albă Ioan M. Roșu; Alibunar Simeon Moldovan; Satul-nou Petru Tisu. Așa dară dnii Petric și Trăila sūnt aleși în

doue locuri. — *In diecesu Araa* s'au ales din cler: protopopii George Crăciunescu, Petru Chirilescu. Vasile Beleş, Meletiu Dreglici, profesorul de teologie Vasile Mangra, asesorul consistorial Augustin Hamsea.

Șoiri scurte. *Tribunalul din Paris* a dat sentința în afacerea incendiului dela opera comică: directorul acestui teatru, dl Carvalko, a fost osēndit la trei luni de inchisore. — *Decan* al făcultații de medicină din București s'a ales dl dr Râmnician. — *Generalul Brialmont* a fost urgent invitat din Brusela de guvernul român, să mērgă imediat la București și să inspecteze fortificațiunile. — *In camera României*, dl ministrn Aurelian a depus pe biuroul camerei un proiect de lege pentru inființarea unui serviciu național de navigațiune. — *Guvernul german* a trimis în România pe maiorul dr. Hamende, profesor la institutul medical militar din Berlin, cu misiunea de a studiă organizația serviciului sanitar al armatei române. — *Reposatul Ioan Mezei*, paroc gr. or. în Orești, a fost asigurat la banca »Transilvania« pe suma de 2000 fl. în favorul Asociațiunii transilvane. — *Presidentul adunării deputaților din Portugalia* a rogat pe presidentul camerei deputaților României, să-i comunice ore-cari dispozițiuni ale regulamentului camerei.

Necrológe. *Iuliu Muntean* de Lapușul-de-sus, cavaler al ordinului Francisc Iosif, fost protopretor în comitatul Timișoră, a murit în Ciacova la 3/15 decembre în etate de 61 ani. — *Basiliu Greavu*, sub-jude r. în Mercurea, a incetat din viață acolo la 5/17 decembre, în etate de 44 ani. — *Ion Cazan* proprietar în Piști, comitatul Humiadóra, a incetat din viață, la 14/26 novembre în etate de 65 ani și a fost inmortemētat de protopopul Ioan Papiu, cu asistința de 5 preoți, în cimiterul gr. or. dela Tempa. Il gelesc: soția Eva născută Petrēsa, fiicele Mina măritată Valean și Ana măritată Pop, fii Nicolae, Lazar și Dimitrie; ginerii Petru Valean asesor consistorial și paroc gr. e. în Cianadul-sêrbesc și Samuil Pop advocat în Orăștie.

Călindarul săptămânei.

Țiua sēpt.	Călindarul vechiu	Călind nou
Duminea 11 Ev. dela Luca c. 14, gl. 4, a invierii 7.		
Duminea	13 Par. Ascētie	25 (†) Crăciun
Luni	14 Mart. Tirs	26 (†) Ștef. Mrt.
Mărți	15 Mart. Elefterie	27 Ioan Ev.
Mercuri	16 Mart. Agea	28 Prunci nev.
Joi	17 Prof. Daniil	29 Ionatan
Vineri	18 Mart. Sevastian	30 David
Sâmbătă	19 S. Mart. Bonifaciu	31 Silvestru

Apropiându-se sfêrsitul anului rugăm pe abonații noștri să-și renoiēscă de timpuriu abonamentele: ér aceia cari încă nu ni-au trimis prețul foi nici pentru trecut, binevoēscă a-l refui, plătind și pe viitor înainte, căci numai astfel sūntem în stare a susține fōia noastră.

Decă toți abonații noștri ar plăti regulat înainte, am putē să dăm în fiecare săptămână câte doue cōle cu 2—3 ilustrațiuni, căci numeral abonaților e 'ndesultitor, dar fiind că fōrte mulți plătesc neregulat, sūntem siliți a reduce cheltuelile la minimul posibil.

Spre a curmă dar în viitor acēsta neregularitate, rugăm pe toți aceia cari vor să ne onoreze cu spriginul lor, să-și plătescă abonamentele regulat înainte; ér aceia cari nu pot séu nu au obiceiul d'a plăti la timpul seu, binevoieșcă a ne înșciința, ca să-i ștergem din registrul abonaților, căci asemenea »abonați« numai ne incurcă șocotelile.